

POLITIET

Kristiansand
kommune

Oversiktsbilde barne- og ungdomskriminalitet

Kristiansand | 2022

Innhold

- 1. Bakgrunn**
- 2. Metode og data**
- 3. Sammendrag og utfordringer**
- 4. Kriminalitetsstatistikk 2022**
- 5. Kriminalitetsutvikling**
 - Vold og trusler
 - Vinning
 - Skadeverk
 - Narkotika | Rusmidler

Bakgrunn

POLITET

Kristiansand
kommune

Bakgrunn

- *Oversiktsbilde for barne- og ungdomskriminalitet i Kristiansand* er en digital statusrapport som utgis årlig i februar/mars.
- Statusrapporten utgjør et kunnskapsgrunnlag og beslutningstøtte i både kommune og politi – og erstatter tidligere arbeid med Trendrapporten (en rapport som ble utgitt årlig i gamle Kristiansand fra 2009).
- Statusrapporten er utarbeidet i henhold til vedtak gjort i både politiråd, kommunedirektørens ledergruppe og formannskapet (høsten 2021)
- Rapporten omhandler hovedsakelig kriminalitet begått av barn og ungdom under 18 år (U18), men også kriminalitet begått av eldre ungdommer (18–22 år) er tatt med for å synliggjøre forskjeller.
- Rapporten er utarbeidet av en prosjektgruppe bestående av kriminalitetsforebyggende koordinator (kommune), folkehelsekoordinator (kommune) strategianalytikere (kommune) og politikontakten ved Kristiansand politistasjon samt analytikere i etterretningsseksjonen i Agder politidistrikt.
- Funnene er kvalitetssikret og avstemt med «*Nettverk for risikoutsatt ungdom*» som består av ungdomsarbeidere i både offentlig og frivillig sektor (se neste slide om deltakere i forumet).
- Rapportformen er under utvikling.

POLITIET

Kristiansand
kommune

Metode og data

Rapporten baserer seg på følgende kilder:

Kriminalitetsstatistikken

- Statistikken omhandler «domfelt, siktet eller mistenkt» under 18 år (23 år) ved forhold begått i Kristiansand.
- Statistikk for perioden fra 2017–2022 inkluderer Søgne og Songdalen.
- Svakheter: Omhandler kun anmeldte forhold og kan inneholde store mørketall.
- Kriminalitetsstatistikken er ikke et dekkende bilde på den reelle kriminaliteten og bør tolkes med varsomhet.
- Statistikken viser i liten grad variasjon i alvorlighet eller modus mellom de ulike sakene i en kriminalitetskategori.

Ungdataundersøkelsen

- Selvrapportert undersøkelse som gjennomføres på skolene hvert tredje år.
- Undersøkelsen er gjennomført i 2016, 2019 og i 2022.
- Gjennomføres i alle trinn på ungdomsskole og på videregående.
- Høy svarprosent.
81% på ungdomsskole og
64% på videregående skole

Nettverk for risikoutsatt ungdom

- Halvårige møter med offentlige og frivillige organisasjoner/etater som jobber med ungdom.
- Formålet er å få oppdatert kunnskap om status, trender og utvikling i ungdomsmiljøet.
- Ledes av kriminalitetsforebyggende koordinator.
- Deltakerne rapporterer i skriftlig form (skjema) i forkant av hvert møte.
- Sitater som brukes i statusrapporten er hentet fra disse rapporteringene og fra Politiets trusselvurdering i Agder (2022).

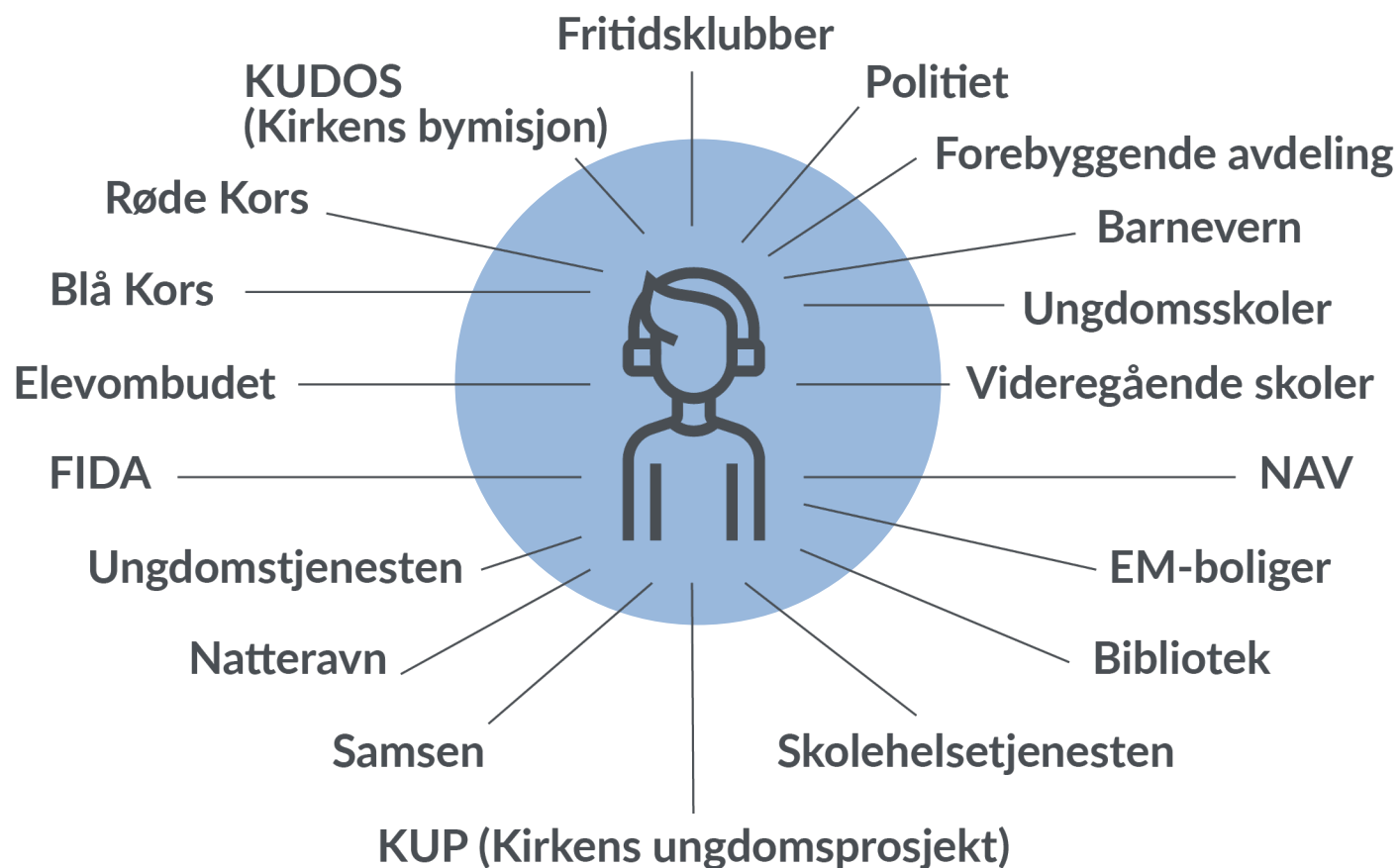

POLITIET

Kristiansand
kommune

Nettverk for risikoutsatt ungdom (halvårig nettverksmøter):

POLITIET

Kristiansand
kommune

Sammen drag og utfordringer

POLITIET

Kristiansand
kommune

Generelt

- De aller fleste unge i Kristiansand er lovlydige. Det er ofte en liten andel av ungdommene som står for mesteparten av lovbruddene (Ungdatarapport 2022)
- De færreste ungdommene i Kristiansand involverer seg i kriminalitet. (I 2022 utgjorde det 4% i aldersgruppen 12–17 år)
- Kriminalitet fra barn- og ungdom under 18 år utgjør en begrenset andel av den totale kriminaliteten i i Kristiansand (Omkring 12% av den totale kriminaliteten i 2022).
- Hovedgruppen av ungdommer under 18 år, som begår kriminalitet er ofte kun registrert med ett forhold (ca. 70% i 2022)
- Vinningsforhold (tyverisaker) er det største kriminalitetsområdet for barn- og ungdom under 18 år (ca. 45% av all kriminalitet i aldersgruppa)

POLITIET

Kristiansand
kommune

Utvikling i kriminalitetsbildet fra 2017–2022

- Kriminaliteten for barn og unge under 18 år er økende.
- De yngre har tatt inn på de eldre i kriminalitetsutviklingen.
- Særlig økning i kriminalitet for de under 15 år.
- Kraftig økning i vinningssaker det siste året for ungdom under 18 år.
- Økning i kriminalitet blant jenter under 18 år, som har tatt inn på guttene innen vold og vinningsforhold.
- Økning i skadeverk de siste tre årene for ungdom under 18 år.
- Vold fra ungdom under 15 år har fordoblet seg de siste årene.
- Sterk nedgang i narkotikasaker de senere årene i både ungdom over 18 år og under 18 år.

POLITIET

Kristiansand
kommune

Utfordringsbildet 2022 - fra «Nettverket» og politiet

«De fleste ungdom er lovlydige borgere, men det er en økende bekymring knyttet til enkelte ungdomsmiljøer og aktører under 23 år.»

Trusselvurdering 2023,
Agder politidistrikt

- Enkelte ungdom under 18 år er involvert i til dels grov kriminalitet, herunder vold og ran.
- Ungdommene er både lokale og plassert på barneverninstitusjoner fra andre kommuner.
- Noen få står for mye kriminalitet og har en grenseløs adferd. Det er kjente ungdommer med komplekse utfordringer hvor mange samarbeidspartnere er inne med tiltak og det er et tett samarbeid med foresatte.

POLITIET

Kristiansand
kommune

Utfordringsbildet 2022 - fra «Nettverket» og politiet

- Økt bekymring til en mindre gruppe under 15 år som begår grovere kriminalitet (vold og ran)
 - *Bruk og omsetning av narkotika er en fellesnevner blant flere av disse ungdommene*
- Flere av de yngste har knytning til eldre kriminelle og til kriminelle nettverk
 - *Flere av de yngre har eldre kriminelle som forbilder*
 - *Barn og unge er opptatt av status, f.eks. dyre merkeklær, klokke, mobil, penger, våpen m.m.*
 - *Etablerte og eldre kriminelle benytter seg av barn under 15 år ettersom de er under straffbar lavalder.*
- Bæring og bruk av kniv og andre våpenlignende gjenstander er økt og fremvises gjerne i sosiale medier.
- Straffbare forhold skjer ofte i det offentlig rom og skaper utrygghet for innbyggerne, næringslivet og andre som ferdes på offentlige steder.

POLITIET

Kristiansand
kommune

Utfordringsbildet 2022 - fra «Nettverket» og politiet

- Utfordringer med store ansamlinger av ungdommer som opptrer truende på ulike arena og offentlige steder.
- Narkotikabruk avdekkes i liten grad og hjelpeapparatet kommer for sent inn med tiltak.

**«Det er noen få som utfordrer.
De kjenner hverandre på tvers
av bydeler og områder.
De er svært mobile og busser
rundt omkring.»**

Sitat fra deltaker i Nettverk for risikoutsatt ungdom

POLITIET

Kristiansand
kommune

«Vi ser at 8. og 9. trinnss elever opplever seg «utstøtt» i bydelene sine og trekker inn til sentrum hvor de finner andre som opplever utenforskap.»

«Det er flere ungdommer vi og foreldrene strever med å «ramme inn», og ha oversikt over hvor de oppholder seg. De unndrar seg voksenkontakt».

«Det er en utfordring at barn fra 12 årsalder henger med 16 åringer. De blir involvert i rus aktivitet, trusler og voldshendelser. Det er mange flere yngre ungdom som strever og utfører alvorlige kriminelle forhold.»

«Det er stor utfordring med ungdom under 15 år som begår kriminalitet (trusler, vold, tyveri), der andre ungdom opplever at det ikke blir «noen konsekvenser» eller straff, selv om noe av det er ganske alvorlige hendelser.»

Deltakere i Nettverk for risikoutsatt ungdom

Frykt for å varsle / «snitcher»

- En særlig negativ utvikling i ungdomsmiljøene er at ungdommer som begår vold og annen kriminalitet truer med grov vold dersom noen «snitcher», altså melder ifra til en voksen. *(Trusselvurdering i Agder, 2023)*
- Trusler om vold ved å «snitcher» skaper frykt i ungdomsmiljøene, og bidrar til at færre velger å melde ifra.
(Trusselvurdering i Agder, 2023)

«Vi vet om flere saker hvor en eller flere ungdommer har blitt utsatt for vold og hvor de ikke sier i fra til foreldrene eller at de sier til foreldrene at de ikke må si noe til politiet» .

«Vi opplever ofte at foreldre vegrer seg fordi de frykter hva som kan skje med barnet deres, men den største utfordringen er at barn og unge ikke tørr å si i fra til en voksenperson de er trygg på, f.eks. foreldre, lærer, miljøarbeider, ansatte på fritidsklubben osv.»

Kilde: Deltakere i Nettverk for risikoutsatt ungdom

POLITIET

Kristiansand
kommune

4

Kriminalitets- statistikken 2022

POLITIET

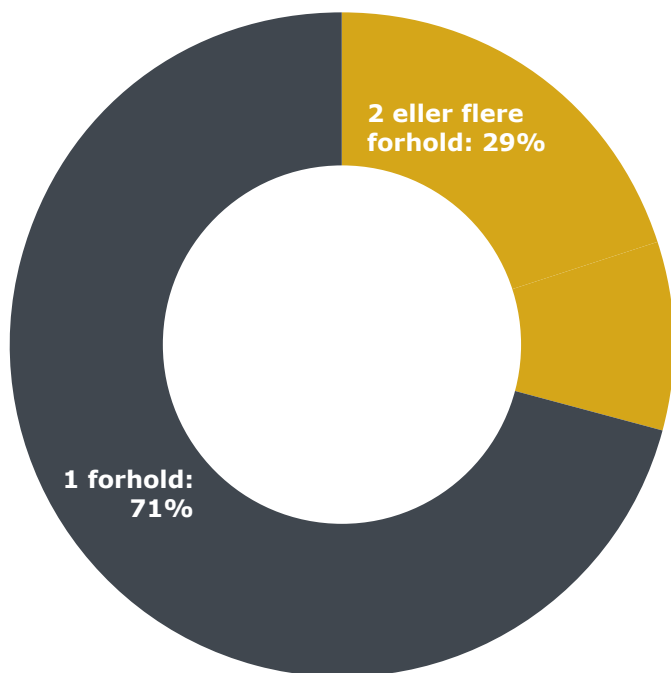

Kristiansand
kommune

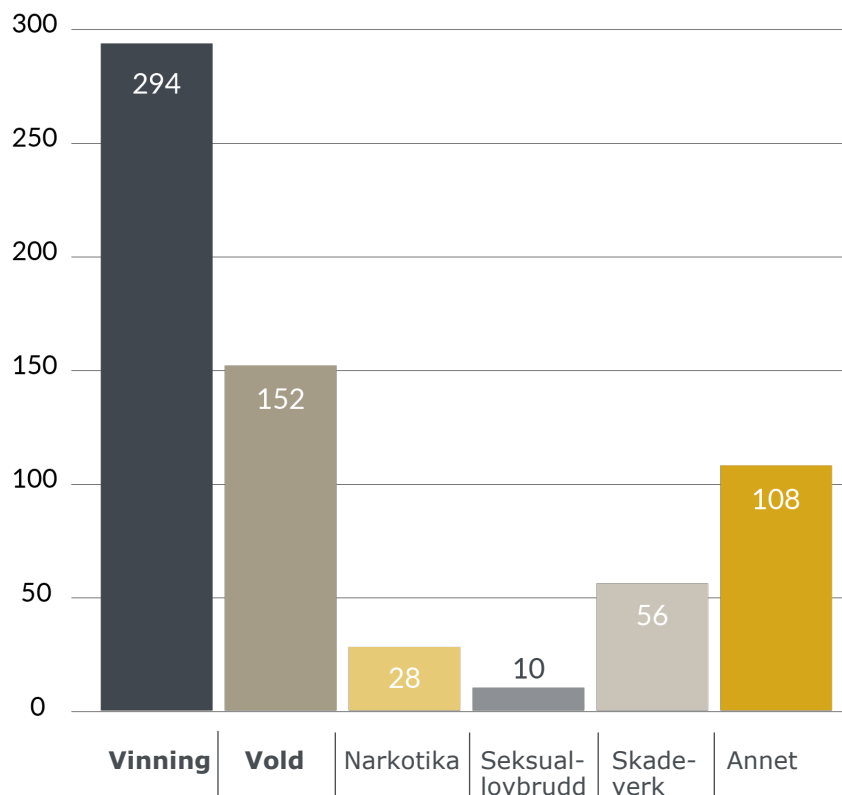
Status 2022

Antall forhold under 18 år i 2022 i Kristiansand

- Totalt antall ungdommer registrert: 281
- Totalt antall forhold registrert: 648

Antall forhold U18: Domfelt, siktet, mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

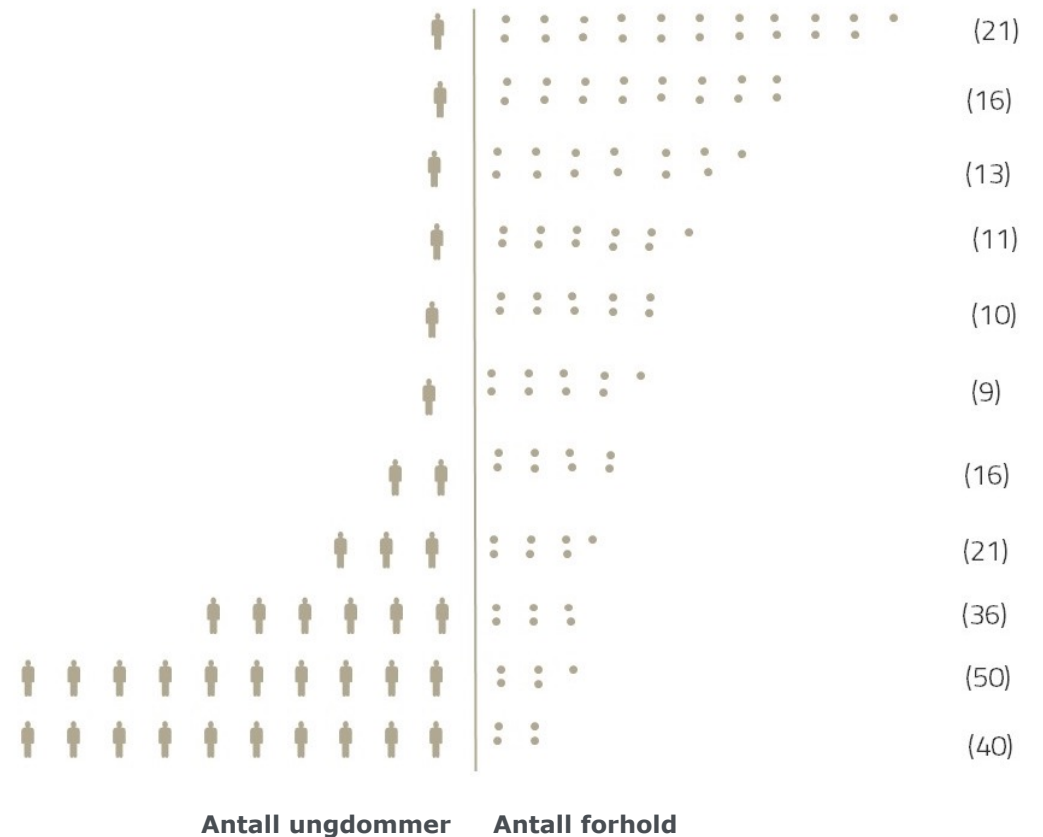
POLITET

Kristiansand
kommune

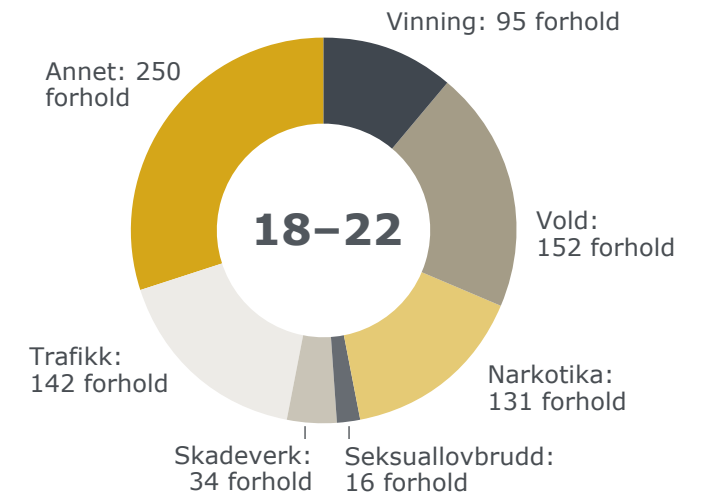
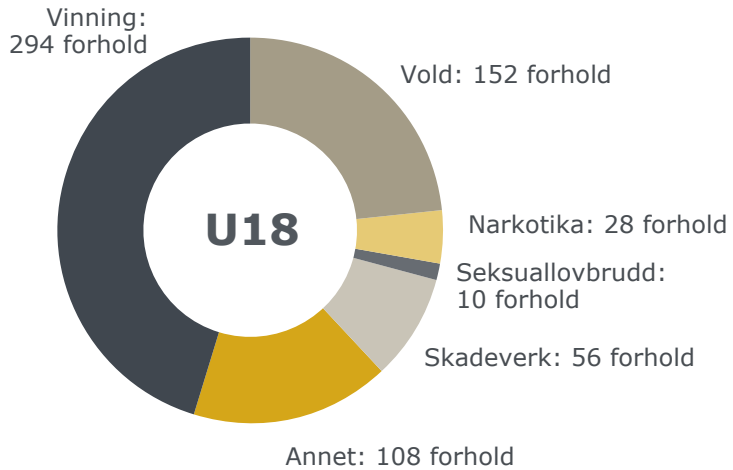
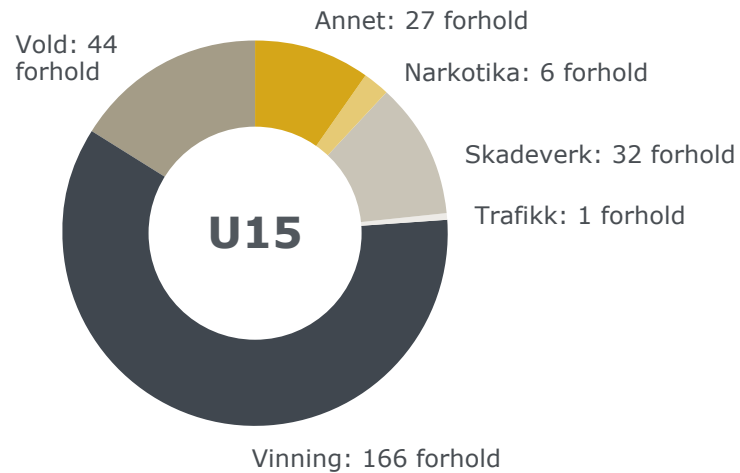
Oversikt over unge gjengangere (2022)

- Def. Gjenganger: Ungdom under 18 år (U18) som har begått 4 forhold eller mer.
- Alle som har begått 1–3 forhold er ikke medregnet i oversikten.
- Noen få ungdommer står for mye kriminalitet.

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

Fordeling av kriminalitetstyper ut fra aldergrupper i 2022

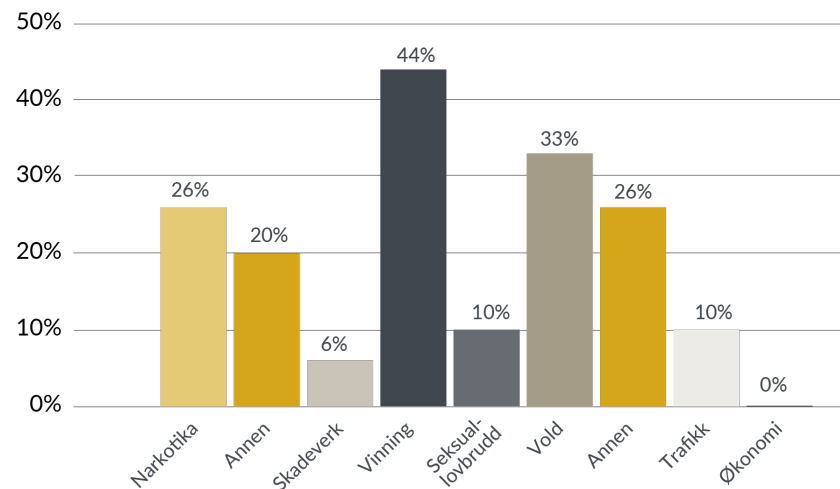
■ Vinning ■ Vold ■ Annet ■ Narkotika ■ Skadeverk ■ Trafikk ■ Seksuallovbrudd

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

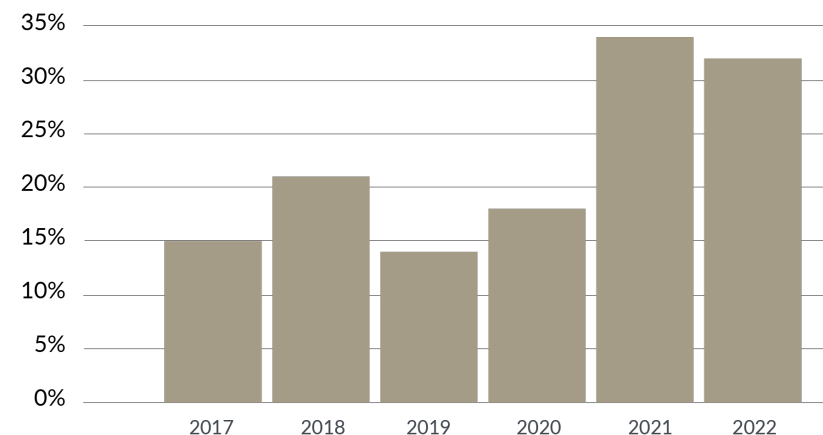
Kriminalitet fordelt på kjønn

- Fortsatt flest gutter som begår kriminalitet, men innen vold og vinning er forskjellene mindre.
- Tidligere var jenter mindre representert i voldssaker, mens i de siste årene har de tatt inn på guttene.
- Mye av økningen i vinningskriminalitet skyldes at jentene har tatt etter guttene.
- Jenter er i liten grad representert i skadeverkskategorien.

Andel jenter per kriminalitetstype (2022)

Vold U18 andel jenter

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITIET

Kristiansand
kommune

Kart over registrert kriminalitet (ungdom under 18 år)

«Spenningsøkende elever finner hverandre på tvers av bydelene. Sosiale medier og grupper på Snapchat er en viktig kommunikasjonskanal som danner miljøer».

Deltaker i Nettverk for risikoutsatt ungdom

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITIET

Kristiansand
kommune

Kriminalitets- utvikling

POLITET

Kristiansand
kommune

Nedgang i den *registrerte* barne- og ungdomskriminaliteten i et 10–15 år perspektiv

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

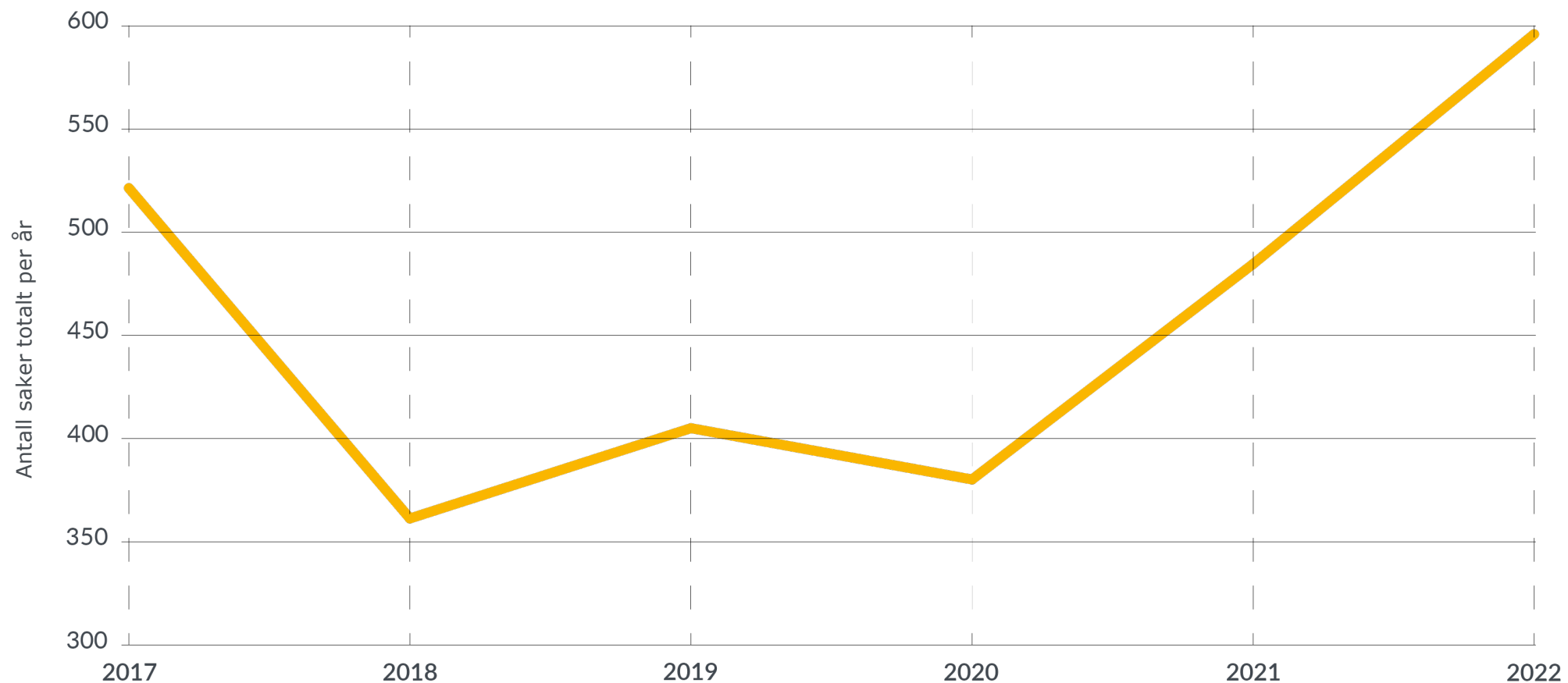

POLITIET

Kristiansand
kommune

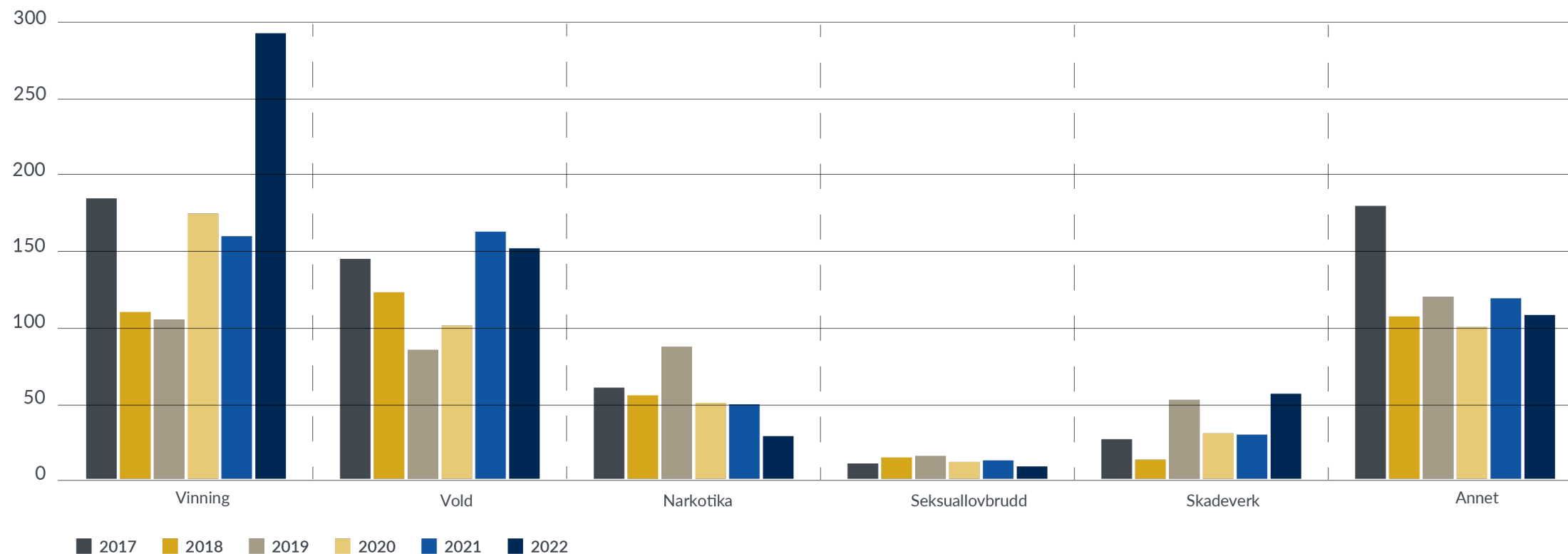
.... men i et 5 års perspektiv er kriminaliteten økende

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

Kriminalitetsutvikling for ungdom under 18 år

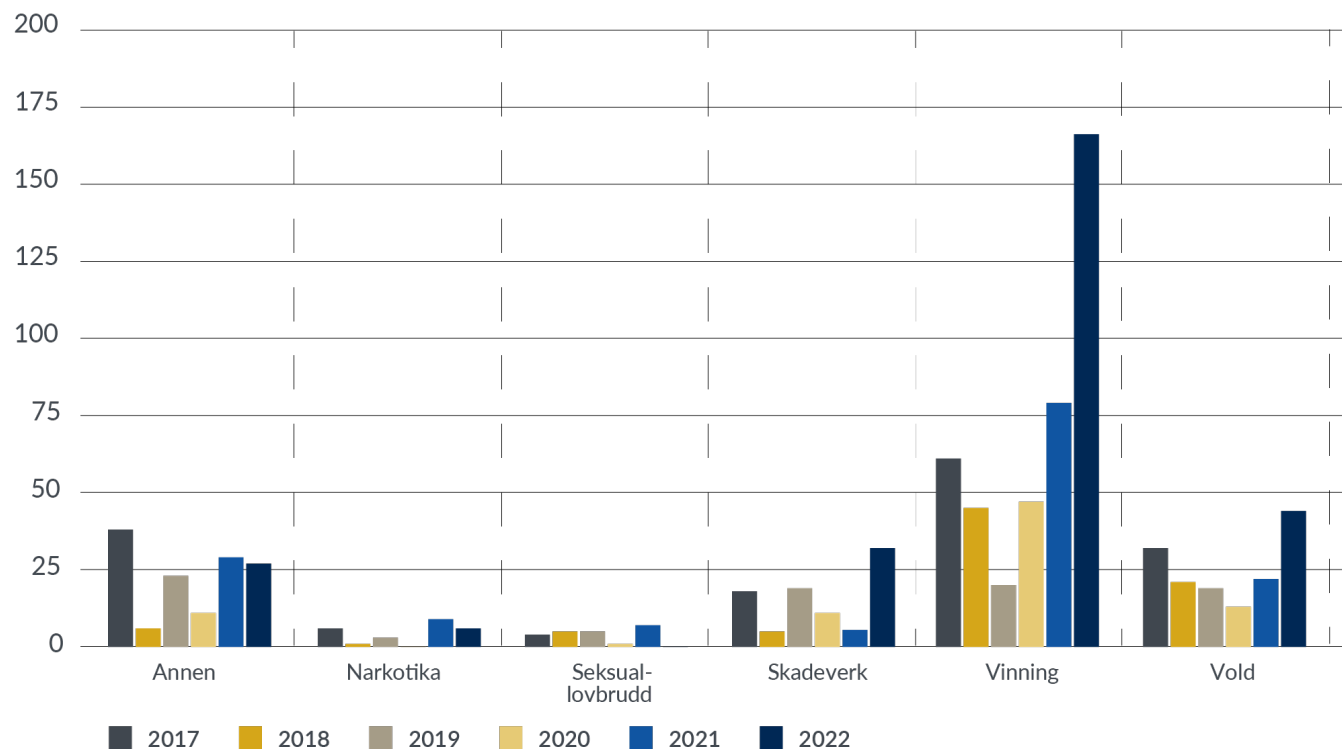
Antall forhold U18; domfelt, siktet og mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

Kriminalitetsutvikling for ungdom under 15 år

Antall forhold U15; domfelt, siktet og mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

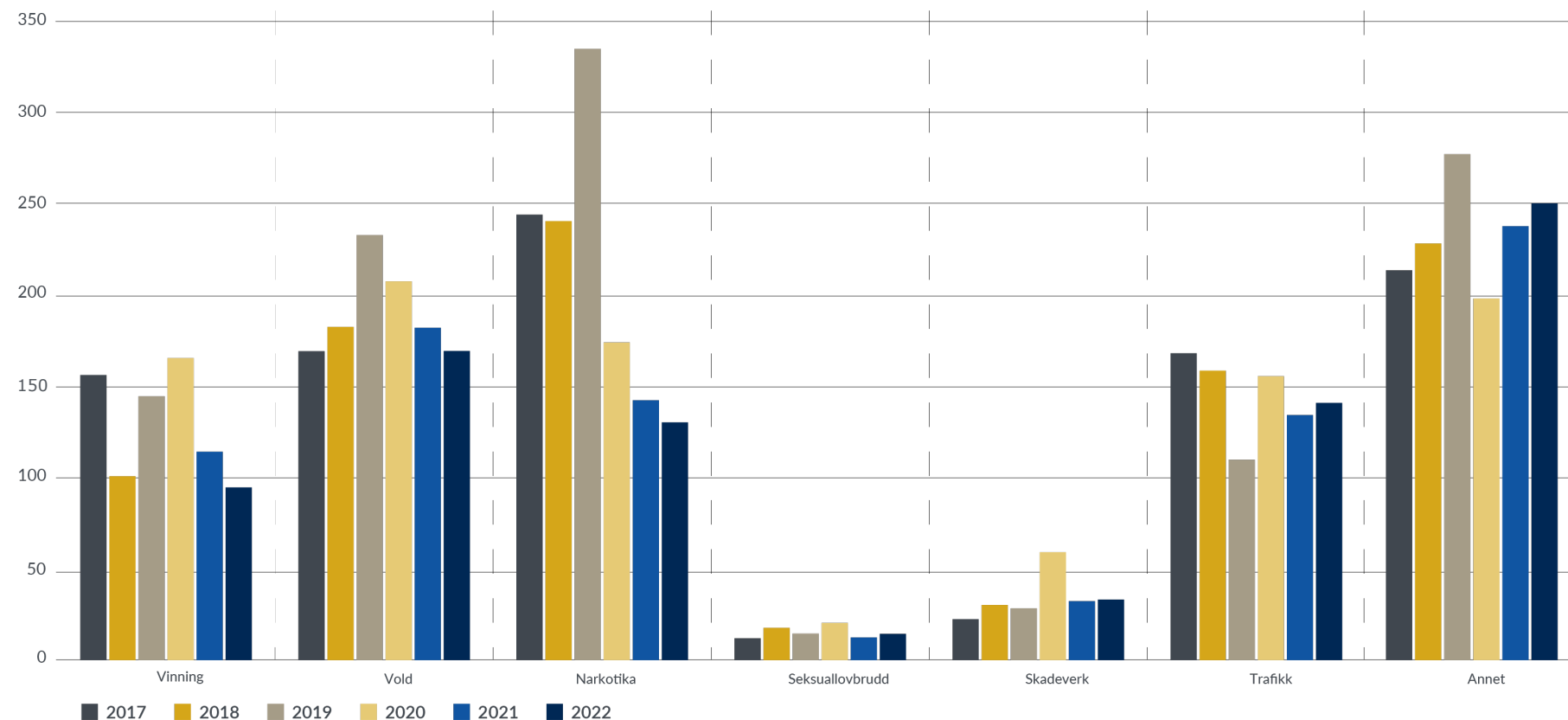
POLITET

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsutvikling ungdom mellom 18–22 år

Antall forhold 18–22; domfelt, siktet og mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

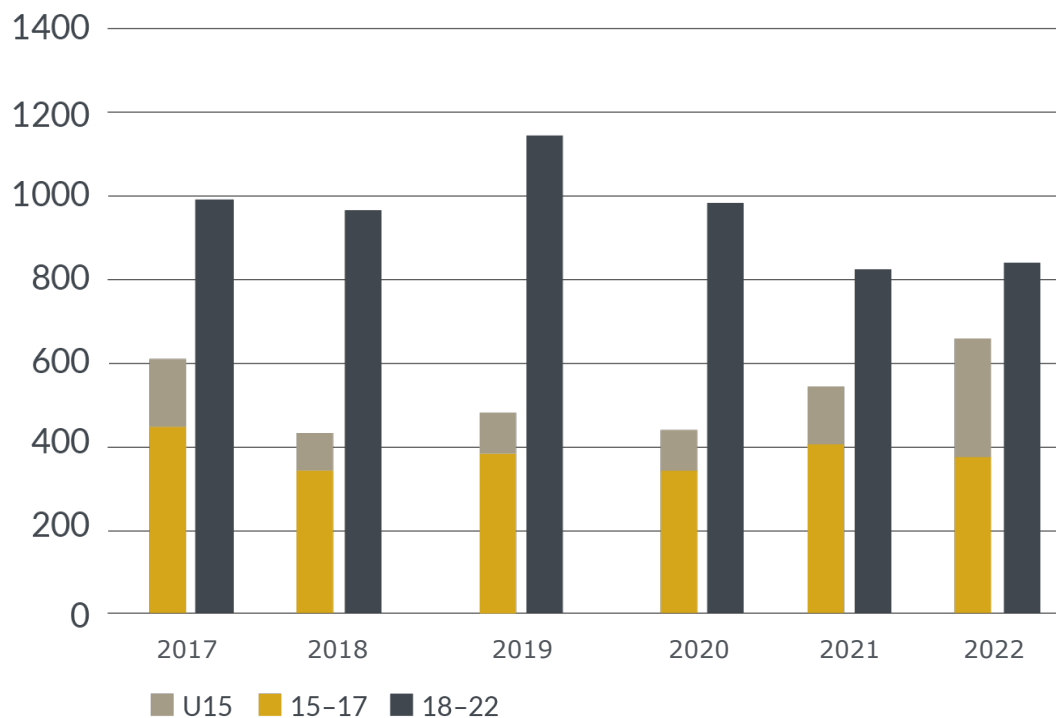
POLITIET

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsutvikling fordelt på aldersgrupper

Antall forhold domfelt, siktet og mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITET

Kristiansand
kommune

Vold og trusler

POLITET

Kristiansand
kommune

«Trusler og slåssing er ofte forbundet med hendelser på sosiale medier, og bildedeling. Disse konfliktene tas med til- og ut av skolen og gjelder både gutter og jenter, og ned i 12–13 års alderen.»

«Vi kjenner til flere ungdom som sprer frykt. De kommer i små eller større grupper, men også alene. De presser andre for penger, og truer med vold. Dette gjelder både jenter og gutter.»

Deltakere i Nettverk for risikoutsatt ungdom

POLITET

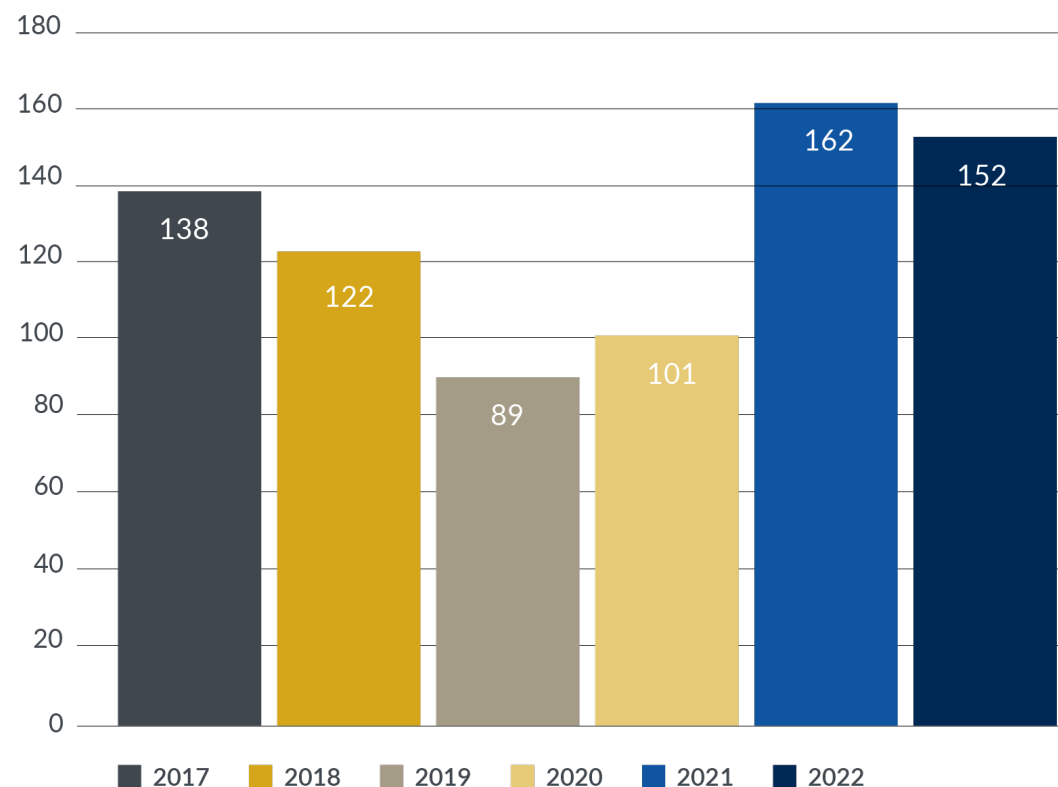

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Vold og trusler

- Voldssaker de siste to årene er høyere enn de foregående årene for ungdom under 18 år.
- Særlig økning i voldssaker begått av ungdom under 15 år.
- Mest vold i sentrum og omegn.
- De yngre tar inn på de eldre i aldergruppen.

U18 Vold: Domfelt, siktet, mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITIET

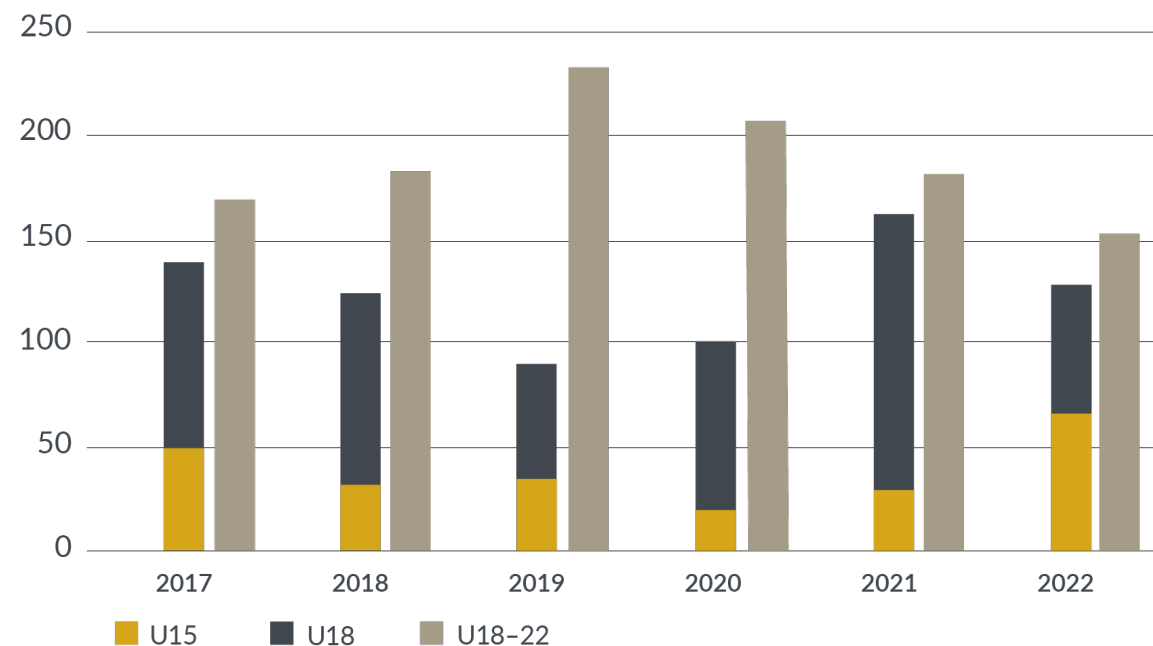

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Vold og trusler

- Voldstatistikken har gått gradvis ned for den eldre ungdomsgruppa siden 2019.
- Nesten like mange voldssaker i den yngste gruppa som den eldre (siste to årene).
- Nedgang i både u18 og 18–22 siden i fjor, men på samme nivå som for 2017.
- Voldsutvikling for ungdom under 15 år er nesten fordoblet de siste årene.

Voldsutvikling over tid og alder

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITET

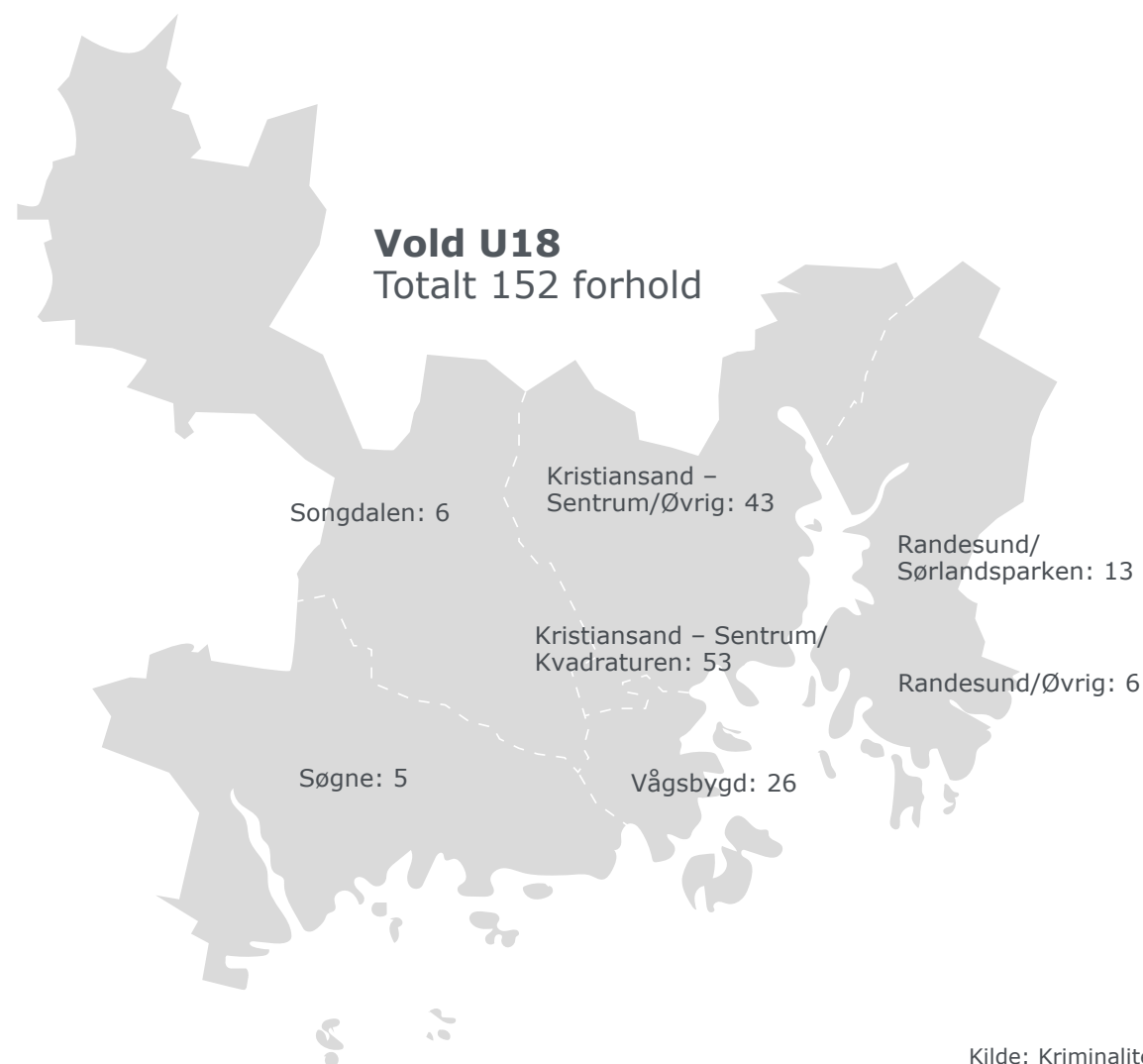

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Vold og trusler

«Flere beskriver ungdom som sprer frykt og kommer i små eller større grupper, men også alene. De presser gjerne andre for penger, og truer med vold. Dette gjelder både jenter og gutter.»

Deltaker i Nettverk for risikoutsatt ungdom

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

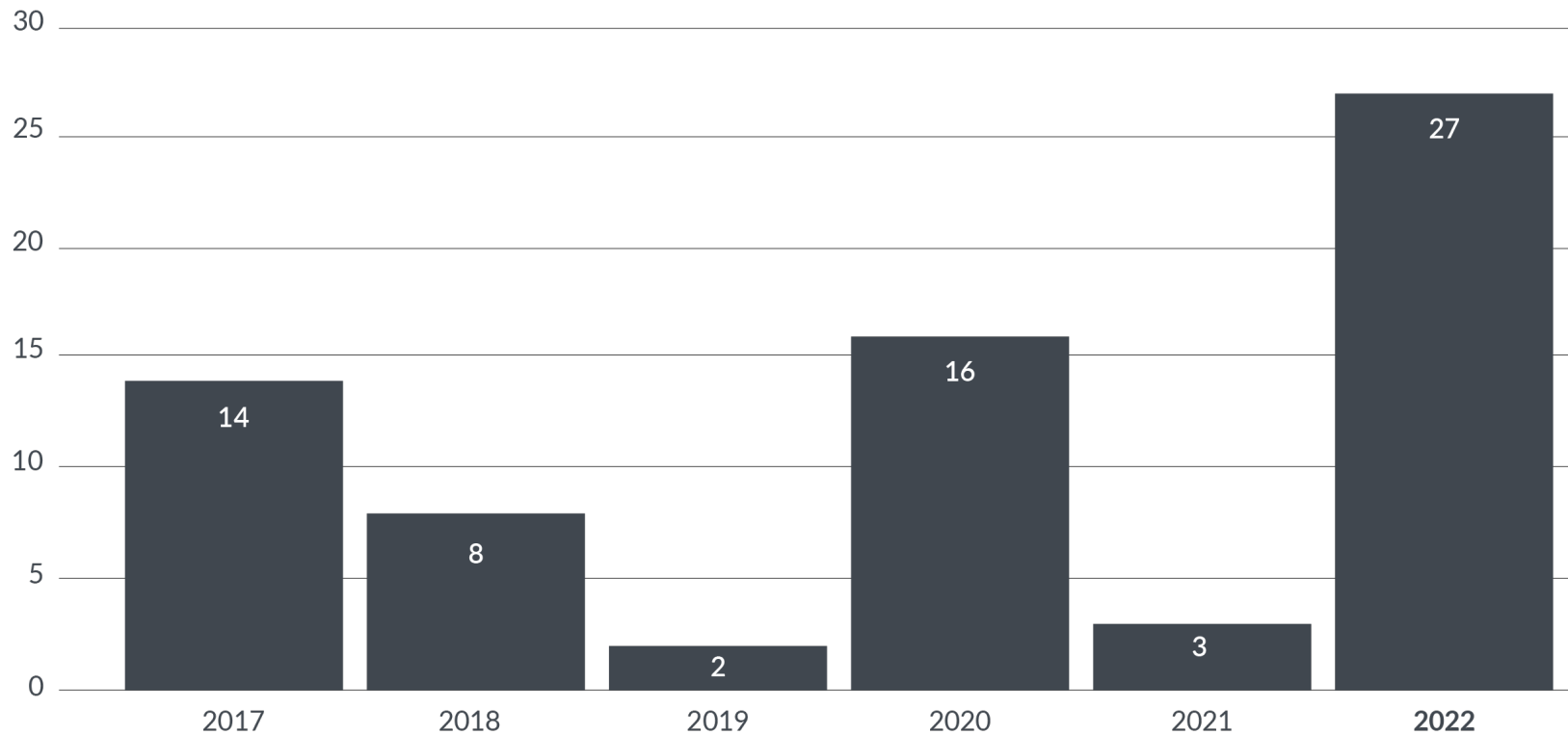
POLITIET

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Ran

Ungdom under 18 år involvert i ransforhold (mistenkt, siktet, domfelt)

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITIET

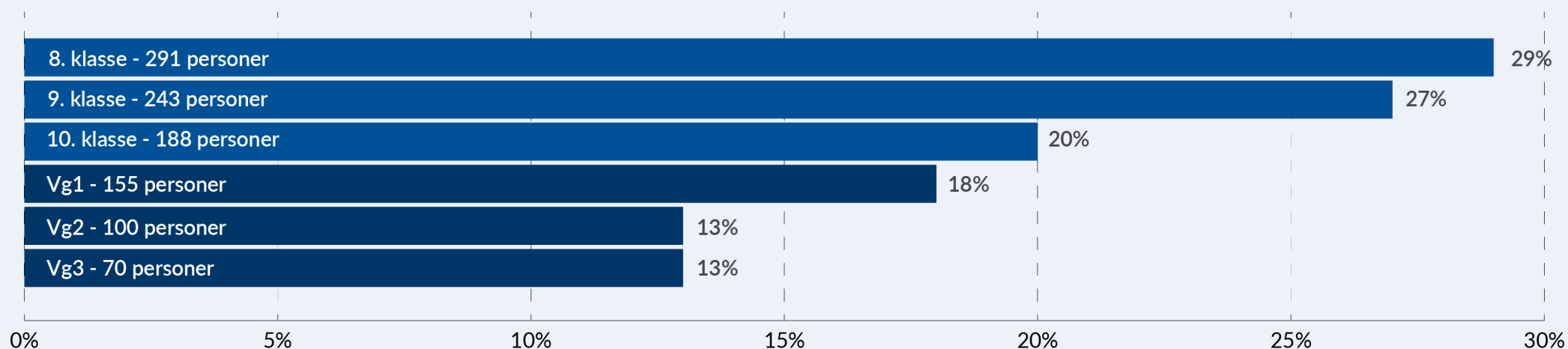

Kristiansand
kommune

Ungdata: Slag, spark, lugging

- Rundt 1000 elever i ungdomsskole og videregående rapporterer at de er blitt slått en eller flere ganger av andre ungdommer i 2022.
- Andelen avtar i takt med alder. Dess eldre man blir, dess færre rapporterer om vold fra andre ungdom.

Blitt slått av andre ungdommer det siste året (Slag, spark, lugging fra andre ungdom - det siste året (2022)):

Kilde: Ungdata 2022

POLITIET

Kristiansand
kommune

Vinning

POLITET

Kristiansand
kommune

«Vi har en økt bekymring for yngre elever som stjeler, helt ned i 11 årsalder. Det virker som at respekten for mitt og ditt ikke er så tydelig lenger»

«Vi har flere episoder hvor ungdom bli fratatt eiendeler som f.eks. jakke, lue, AirPods, telefon, armbånd, smykke, ringer, osv.»

Deltakere i Nettverk for risikoutsatt ungdom

POLITIET

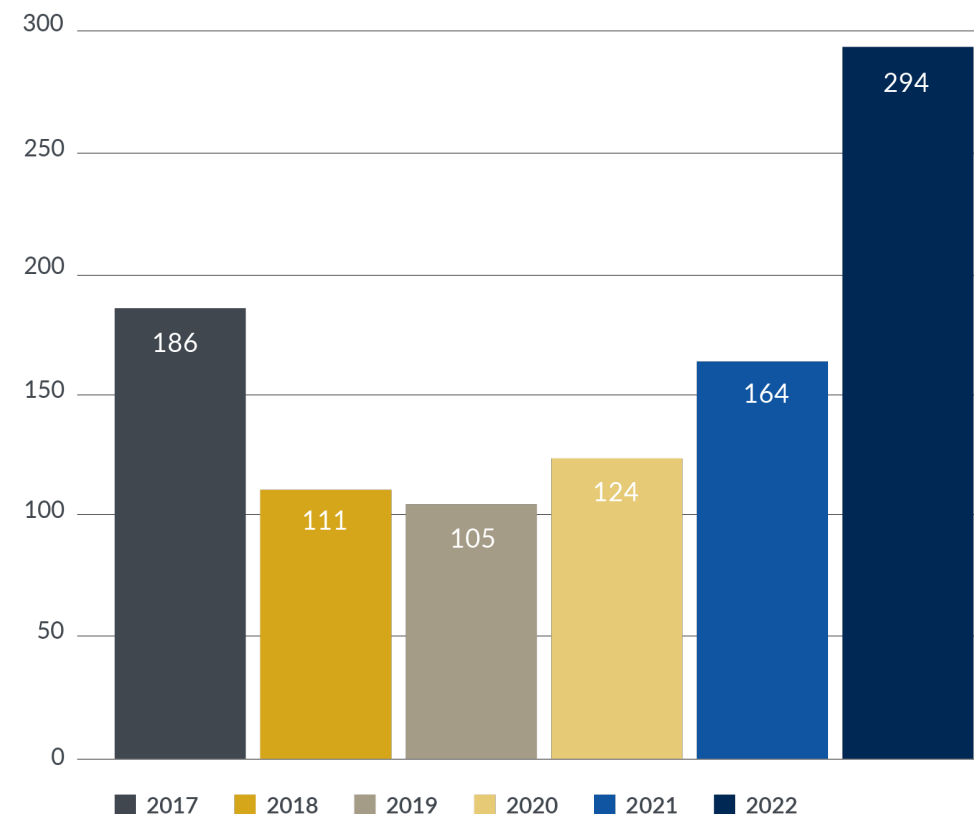

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Vinning

- Kraftig økning siden i fjor (nesten doblet).
- Desidert største kriminalitetsområdet for ungdom under 18 år.
- «Mindre tyveri fra butikk» utgjør 60% (175 av 294) av alle vinningssaker.
- Sørlandssenteret og Kvadraturen har flest vinningssaker.
- Økning i tyverisaker fra jenter (står for 60% av alle «mindre tyveri» saker).
- Kraftig økning i «mindre tyverisaker» fra ungdom under 15 år.

Antall vinningsforhold U18: Domfelt, siktet, mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITIET

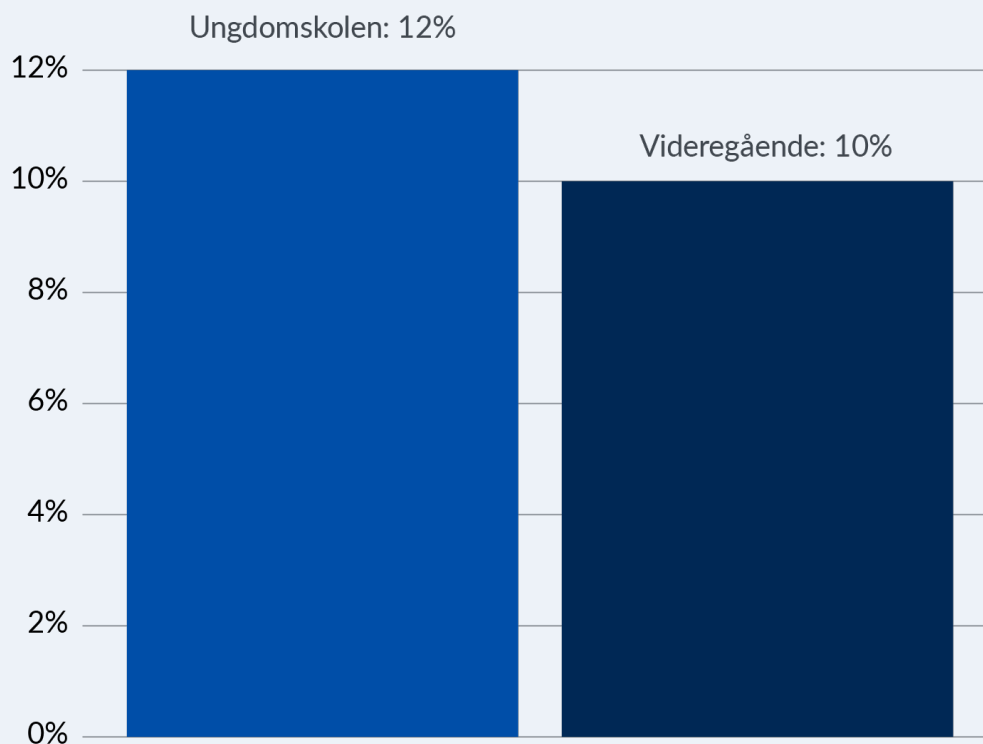

Kristiansand
kommune

Ungdata: «Tyveri fra butikk»

- Større andel fra ungdomsskolen som oppgir å ha tatt vare fra butikk uten å betale enn fra de videregående skolene.
- Større andel fra ungdomsskolen som rapporterer om at de har tatt varer uten å betale enn i 2016 (9%) og 2019 (9%).
- Større andel fra ungdomsskolene i Kristiansand som oppgir å ha tatt varer uten å betale enn sammenlignet med nasjonale tall (henholdsvis 12% og 9%).

Tatt med seg varer fra butikk uten å betale det siste året (2022):

Kilde: Ungdata 2022

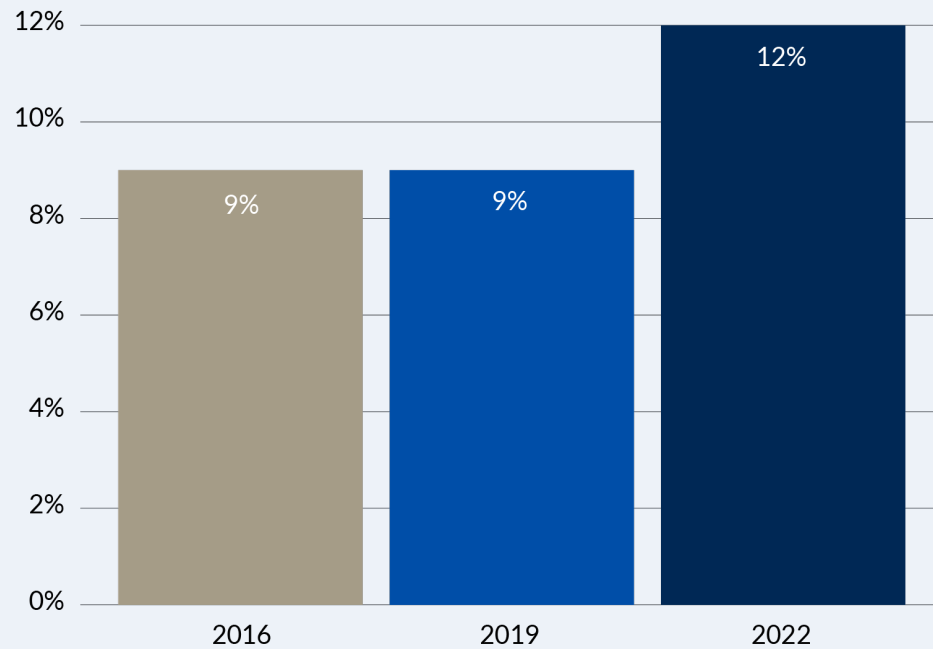
POLITIET

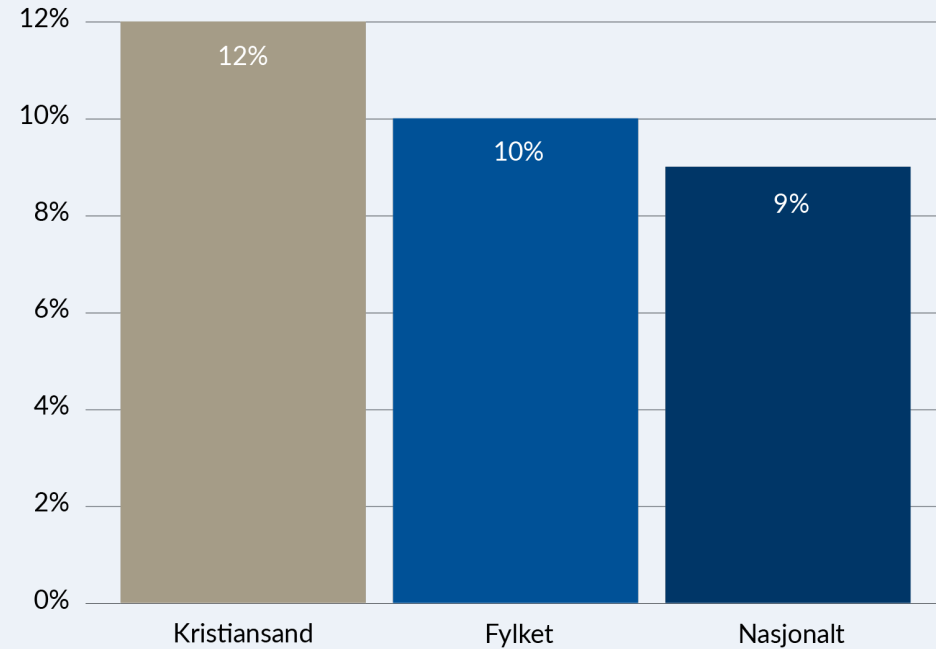
Kristiansand
kommune

Ungdata: «Tyveri fra butikk» (ungdomsskolen)

«Tyveri fra butikk» blant ungdomsskoleelever, tidsintervall

Kristiansand sammenliknet med fylket og nasjonalt:

Kilde: Ungdata 2022

Skadeverk

POLITET

Kristiansand
kommune

«Vi opplever en stor økning ungdommer som utfører skadeverk og hæerverk flere steder i byen. Blant annet har skoler og idrettsklubber tatt kontakt for å drøfte bekymringen.»

Deltakere i Nettverk for risikoutsatt ungdom

POLITIET

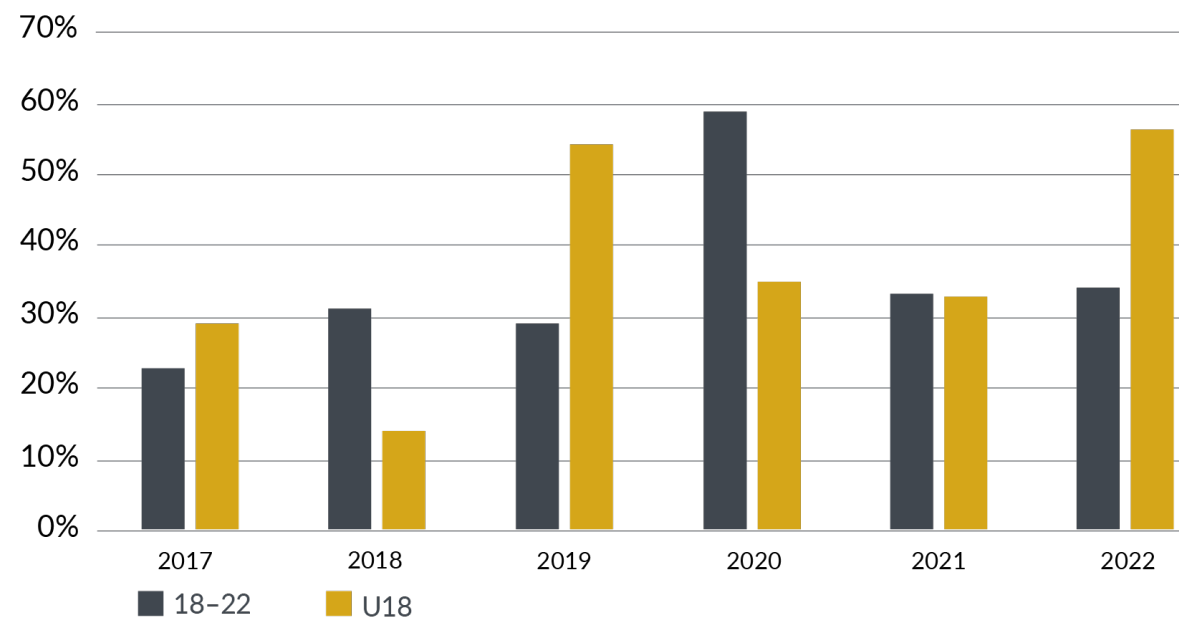

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Skadeverk

- Økning i skadeverk de siste tre årene, men på samme nivå som i 2019, som også var høyt.
- Skadeverk skjer oftest i bydelene og i mindre grad i Kvadraturen.
- 9 av 10 som utfører skadeverk er gutter.
- De yngste utøver mer skadeverk enn de eldre i oversikten de senere årene.

Skadeverk; domfelt, siktet, mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

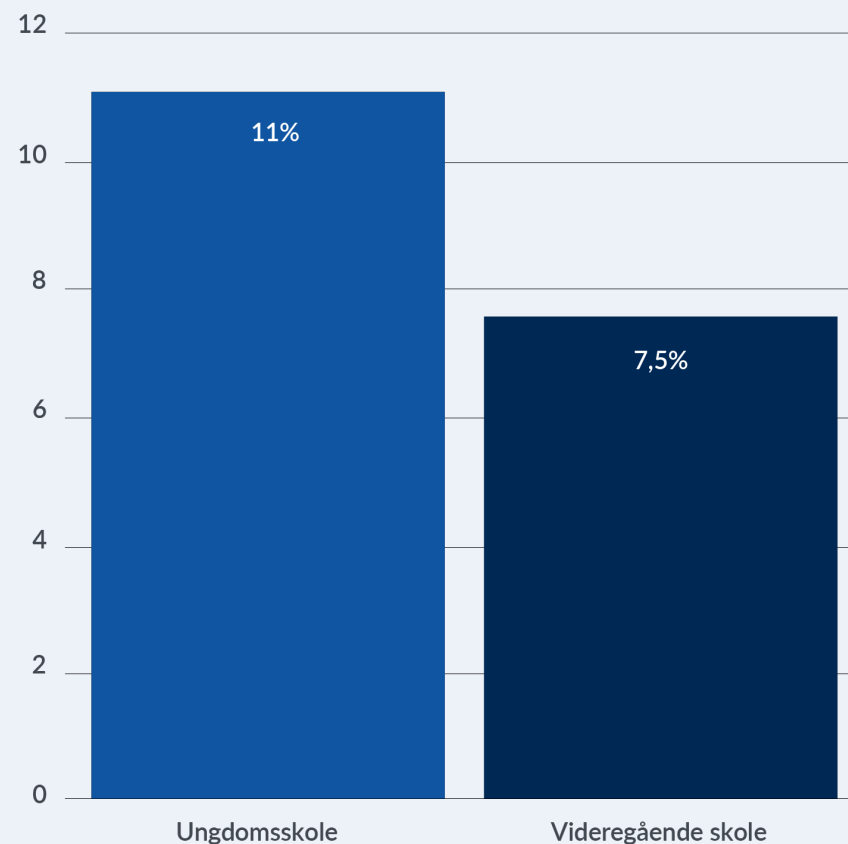
POLITIET

Kristiansand
kommune

Ungdata: Hærverk

- Større andel av elever på ungdomsskolen svarer at de har gjort hærverk enn elever på videregående skole.
- Ca. 11% av ungdomsskoleelever svarer at de har gjort hærverk med vilje det siste året, 2022.
- Ca. 7,5% av elever på videregående skole svarer at har gjort hærverk med vilje det siste året, 2022.

Kilde: Ungdata 2022

POLITIET

Kristiansand
kommune

Narkotika/rusmidler

POLITET

Kristiansand
kommune

«Vi opplever at politiet ikke tar ungdom for narkotika lenger. Ungdom ransakes ikke og det kreves ikke urinprøver»

«Flere elever melder om at de er bekymret for at det er mange som ruser seg. Og at det blir et utenforskap for de ungdommene som ikke ønsker å ruse seg (også alkohol)»

«Mange ungdommer virker til å ha fått med seg at de ikke lenger kan bli ransaket av politiet ift. rus til eget bruk»

«De får holde på med sitt rusproblem lenge før de ønsker hjelp. Stor risiko for å falle ut av skole og de har ofte kommet langt i sitt rusproblem før de ønsker hjelp. Vi opplever at det er vanskelig å få oppfølging over tid og at det er mange ubesvarte spørsmål på hvordan vi kan hjelpe ungdom best mulig med et rusproblem»

Deltakere i Nettverk for risikoutsatt ungdom

POLITIET

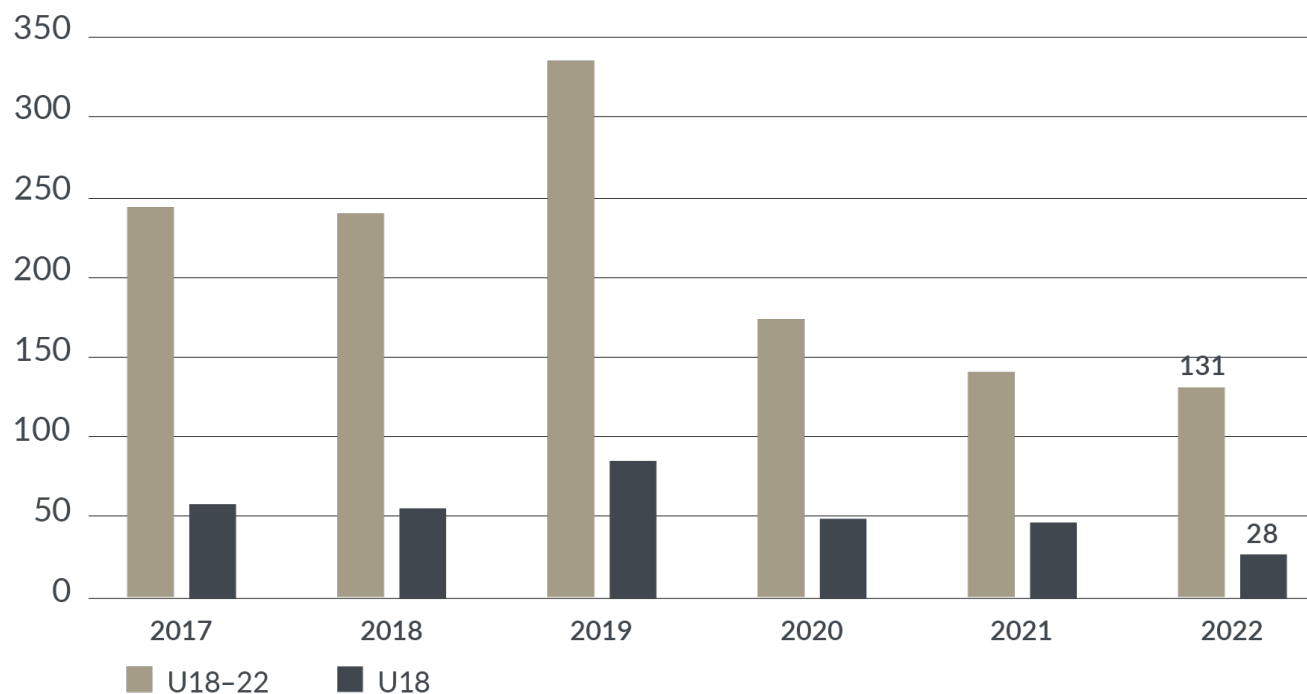

Kristiansand
kommune

Kriminalitetsstatistikk: Narkotikasaker

- Kraftig nedgang i narkotikasaker totalt.
- Mest nedgang for 18 til 22 års gruppa.
- Nesten halvering av narkotikasaker for ungdom under 18 år det siste året.

Narkotika: Domfelt, siktet og mistenkt

Kilde: Kriminalitetsstatistikk

POLITIET

Kristiansand
kommune

Ungdata: Bruk av hasj og marihuana

- Hasjbruk øker i takt med alder (kraftig økning mellom vg1 og vg2).
- 110 elever på ungdomsskolen har brukt hasj en eller flere ganger det siste året (2022).
- Mens det på videregående er litt nedgang i rapportert hasjbruk, har ungdomsskolen en økning.
- Nedgang i de som rapporterer om bruk av hasj på videregående fra 15% (2019) til 13% (2022).
- Økning i de som rapporterer om bruk av hasj på ungdomsskolen fra 2% (2016), 3% (2019) og 4% (2022).

Kilde: Ungdata 2022

POLITIET

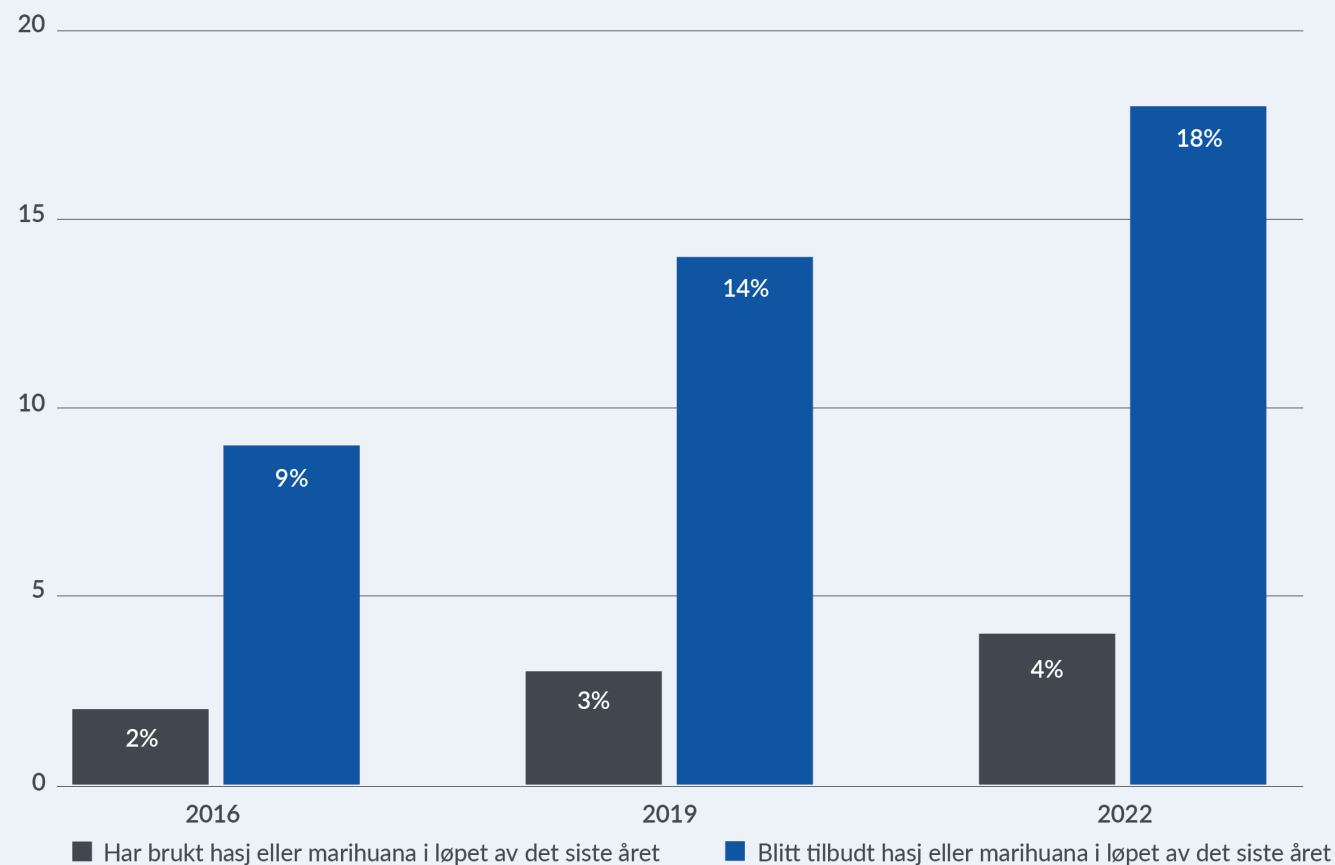
Kristiansand
kommune

**Elever på ungdomstrinnet
som har brukt hasj eller
marihuana,**

eller

**blitt tilbudt hasj eller
marihuana i løpet av det
siste året.**

Svar i prosent

Kilde: Ungdata 2022

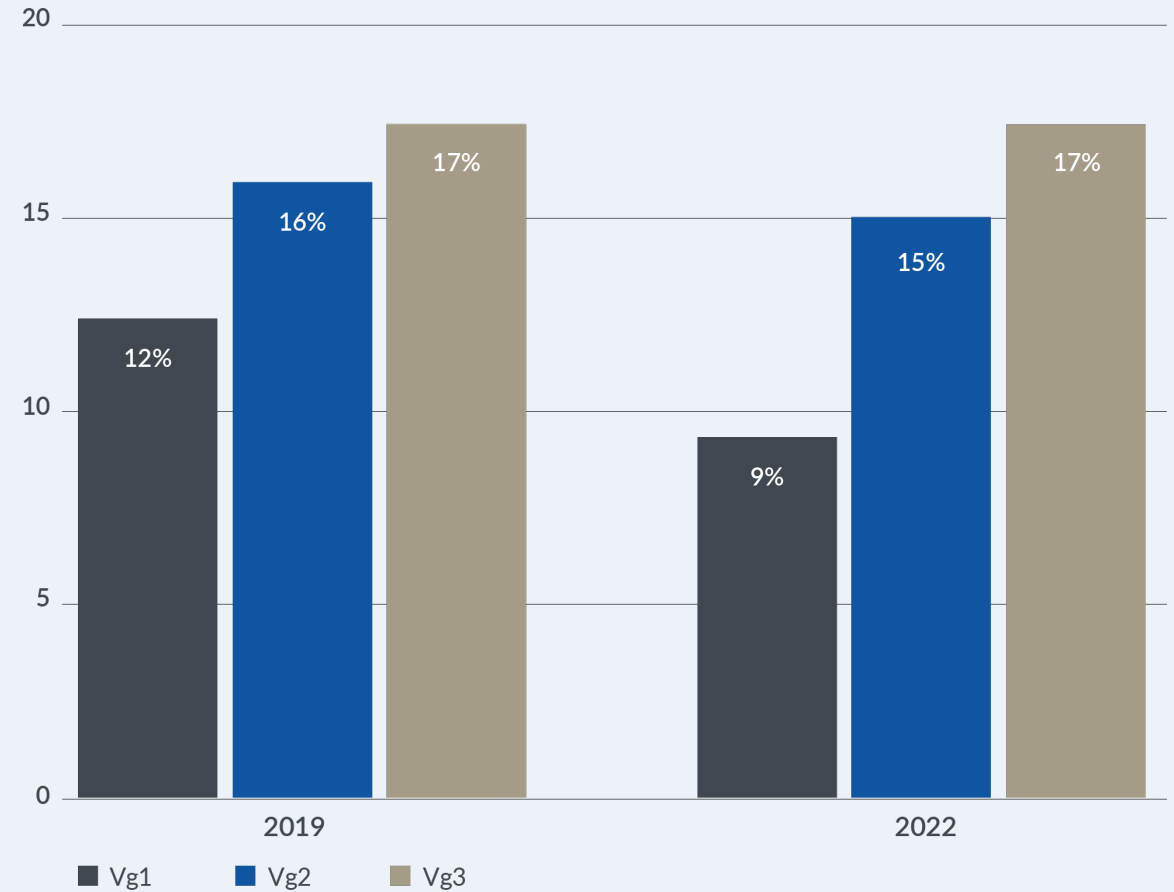
POLITIET

Kristiansand
kommune

Elever på videregående som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året

Svar i prosent

Kilde: Ungdata 2022

POLITET

Kristiansand
kommune

Takk!

Johanne.b.nilsen@kristiansand.kommune.no

Anders.Flottorp@politiet.no

POLITIET

Kristiansand
kommune